

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
AY.TL.01	OCAK 2024	0	0	Sayfa 1 / 4

1. **AMAÇ** :Bu prosedürün amacı, üretilen tüm atık çeşitlerinin ayrıştırılması, miktarının azaltılması, uygun olarak toplanması, taşınması ve gerekli temizlik ve dezenfeksiyon kurallarına uyulmasının sağlanmasıdır.

2. **KAPSAM**: Bütün birimleri ve çalışanları kapsar.

3. **SORUMLULAR**: Dekan- Dekan Yardımcısı -Hastane Müdürü- Tıbbi Atık Görevlisi- Tüm Hastane Çalışanları

4. **UYGULAMA**:

4.1 **ÜRETİLEN ATIK ÇEŞİTLERİ**:

Genel Atıklar: Sağlıklı insanların bulunduğu kısımlar, enfekte olmayan hasta odalarındaki hasta ve çıkartıları ile bulaşmamış atıklar, kan ve vücut sıvısı ile kontamine olmamış, cilt bütünlüğü bozulmamış kapalı kırıklarda kullanılan alçıklar, doktor, hemşire odaları atıkları, idari birimler, temizlik hizmetleri, mutfaklar, bahçe, ambar ve atölyelerden gelen atıklar, yemek artıkları, çay, vs.

Ambalaj Atıkları: Tüm idari birimler, mutfak, ambar, atölye vs. kaynaklanan enfekte olmamış ve tekrar kullanılabilir, geri kazanılabilir kâğıt, karton, mukavva, plastik, cam, metal gibi atıklardır.

TIBBİ Atıklar: Sağlık kuruluşları, araştırma kuruluşları ve laboratuvarlar tarafından oluşturulan tüm enfeksiyon riski olan atıklar tıbbi atıktır.

Enfeksiyöz Atıklar: Enfeksiyöz ajanların yayılımını önlemek için taşınması ve imhası özel uygulama gerektiren atıklardır. Laboratuvar atıkları, kan ve kan ürünleri, kan ve kan ürünleriyle kontamine olmuş nesnelere, kullanılmış ameliyat giysileri, diyaliz atıkları, karantina atıkları, bakteri ve virüs içeren hava filtreleri, organ parçaları, enjektörler (iğne ucu çıkarılmış), intravenöz kataterler, foley sonda, Nazogastrik sonda, trakeostomi kanülü, idrar torbası ve bağlantıları, izolasyon odası atıkları, pansuman malzemeleri, eldiven, serum seti, spanç, pamuk ve sarf malzemeleri, gaita kapları, idrar kapları, balgam kapları, sekresyon ve çıkartılar gibi.

Patolojik Atıklar: Anatomik atık dokular, organ ve vücut parçaları ile ameliyat, otopsi, tıbbi müdahale sırasında ortaya çıkan vücut sıvıları, plasenta, kesik uzuvlar gibi atıklardır.

Kesici ve Delici Alet Atıkları: Batma, delme, sıyrık ve yaralanmalara neden olabilecek atıklardır. Enjektör iğne uçları, intraket iğneleri, ampuller, iğne içeren diğer kesiciler, bistüri, lanset, lam, lamel, cam pastör pipeti, kırılmış diğer camlar delici ve kesici atıklardandır. Diğer atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde "Uluslararası Biyoteknik" amblemi ile "DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK" ibaresi taşıyan plastik veya aynı özelliklere sahip lamine kartondan yapılmış kutu veya konteynirler içinde toplanır. Bu biriktirme kapları, en fazla ¾ oranında doldurulur, ağızları sıkıca kapatılır, üzerinde "Uluslararası Biyoteknik" amblemlili kırmızı plastik tıbbi atık torbalarına konur. Delici ve kesici atık kapları dolduktan sonra kesinlikle sıkıştırılmamalı, ağızları açılmamalı, boşaltılmamalı ve geri kazanılmamalıdır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
AY.TL.01	OCAK 2024	0	0	Sayfa 2 / 4

4.2 ATIKLARIN KAYNAĞINDA AYRIŞTIRILMASI:

Birimlerden kaynaklanan atıkların sınıflandırılması plan ile tanımlanmış ve Birim Atık Ayrım Planı ile bölüm bazında çıkabilecek atıklar belirlenmiştir. Mevzuat gereği ve bu plana göre evsel nitelikli genel atıklar siyah poşetlere, evsel nitelikli ambalaj atıkları mavi poşetlere, tıbbi atıkların ise üzerinde biyotehlike amblemi olan kırmızı poşetlere konulması, ayrıca kesici delici atıkların kesici delici alet kaplarına uygun şekilde atılarak tıbbi atık olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Kimyasalla kontamine olmuş patolojik materyal siyah renkli “DİKKAT PATOLOJİK TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik biriktirme kapları içinde toplanır. Kimyasalla muamele görmemiş patolojik materyal tıbbi atık torbalarında toplanır. Tehlikeli atıklar kelepçeli kapaklı sızdırmaz bidonlara toplanır. Atıklar karıştırılmaz. Her bir atık ayrı bidonda toplanır.

Tüm atık çeşitlerinin poşetlerinin takılabileceği ve üzerinde atık çeşidini belirtir ifadenin bulunduğu aparatlar temin edilerek tüm birimlerimizde uygun görülen yerlere konulmalı ve bu konuda denetimler yapılmalıdır.

Personele eğitim ile gerekli bilgiler verilerek atıkların kaynağında ayrıştırılması sağlanmaktadır.

Evsel atıkların oluşumunun ve miktarının azaltılması amacı ile:

Kaynağında atıkların cinsine göre ayrımın yapılabilmesi için uygun çöp kovası, çöp poşeti vb. kullanımının sağlanması,

- Evsel atıkların yönetmeliklere uygun şekilde toplanıp geçici depolanması için yer oluşturulması, Bina turu ile kaynağında atık minimizasyonu için görevli personelleri uyararak bilgi verilmesi,
- Hastane çalışanlarının atık ve çöp üretimi, miktarı ve kaynağında ayrımının sağlanması için eğitim verilmesi,

Ambalaj atıkların oluşumunun ve miktarının azaltılması amacı ile:

- Kaynağında atıkların cinsine göre ayrımın yapılabilmesi için uygun ambalaj atığı aparatının, mavi renkli çöp poşeti vb. kullanımının sağlanması,
- Ambalaj atıklarının toplanması ve geçici depolanması için uygun yer belirlenmesi,
- Bina turu ile kaynağında atık minimizasyonu için görevli personelleri uyararak bilgi verilmesi,
- Hastane çalışanlarının atık ve çöp üretimi, miktarı ve kaynağında ayrımının sağlanması için eğitim verilmesi,

Tıbbi atıkların oluşumunun ve miktarının azaltılması amacı ile:

- Kaynağında atıkların cinsine göre ayrımın yapılabilmesi için Tıbbi atıkların Kontrolü Yönetmeliğine uygun biyotehlike amblemi olan kırmızı renkli çöp poşeti vb. kullanımının sağlanması,
- Tıbbi atıklarının yönetmeliğe uygun şekilde toplanması ve geçici depolanması için uygun yer belirlenmesi ve Tıbbi Atık Yönetim Planına göre yönetilmesi,
- Tıbbi atıklarının aylık miktarının bilgisayara işlenerek takibinin ve değerlendirilmesinin yapılması.
- Hastane çalışanlarına tıbbi atıklar ve çöp üretimi, miktarı ve kaynağında ayrımının sağlanması için eğitim çalışmaları,

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN

NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
AY.TL.01	OCAK 2024	0	0	Sayfa 3 / 4

4.3 ATIKLARIN TOPLANMASI VE TAŞINMASI:

- Evsel atıklar tıbbi, tehlikeli ve ambalaj atıklarından ayrı olarak siyah renkli plastik torbalarda toplanır. Toplanan genel nitelikli atıkların, Atık Yönetimi Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda taşınmaları ve bertaraf edilmeleri sağlanmalıdır. Ayrı toplanan evsel nitelikli atıklar, ünite içinde sadece bu iş için ayrılmış taşıma araçları ile taşınarak geçici atık deposuna götürülür ve ayrı olarak geçici depolanır. Evsel nitelikli atıklar toplanmaları sırasında tıbbi atıklar ile karıştırılmazlar. Karıştırılmaları durumunda tıbbi atık olarak kabul edilmelidirler. Evsel atıklar tek bir renk taşıma araçları ile evsel atık deposuna taşınmalıdır.
- Ambalaj atıkları kontamine olmamaları şartıyla diğer atıklardan ayrı olarak mavi renkli plastik torbalarda toplanırlar. Toplanan ambalaj atıklarının, Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda geri kazanılması sağlanmalıdır.
- Tıbbi atıklar Tıbbi Atık Yönetim Planına göre polikliniklerden, ünitelerden, ameliyathaneden toplanmalı ve geçici atık deposuna taşınmalıdır. Lüzum halinde, özellikle yoğun bakımlar ve ameliyathane gibi bölümlerden belirlenen saatler dışında da toplanmalı ve geçici atık deposuna taşınmalıdır. Tıbbi atıklar kaynağında toplandıktan sonra kesinlikle herhangi bir yerde biriktirilmemeli, bekletilmemeli, hemen geçici atık deposuna taşınmalıdır. Gerektiğinde taşıma zamanı, atığın toplandığı saate göre ayarlanmalıdır.
- Atıklar, maskeli, gözlüklü, eldivenli, çizmeli ve temiz turuncu renkli özel giysili personel tarafından toplanmalı ve taşınmalıdır. Söz konusu özel kıyafet sadece atıkların toplanması ve taşınması sırasında kullanılmalıdır. Tıbbi atık torbaları ve delici ve kesici atık kapları $\frac{3}{4}$ oranında doldukları zaman ünite temizlik personeli tarafından derhal yenileri ile değiştirilmelidir. Yeni torba ve kapların kullanıma hazır olarak atığın kaynağında veya en yakınında bulundurulması sağlanmalıdır.
- Tıbbi atıkların toplanmasında, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orijinal orta yoğunluklu polietilen hammaddeden sızdırmaz, çift taban dikişli ve körüksüz olarak üretilen, çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kilogram kaldırma kapasiteli, her iki yüzünde görülebilecek büyüklükte “Uluslararası Biyoteknik” amblemi ile “DİKKAT! TIBBİ ATIK” ibaresi taşıyan kırmızı renkli plastik torbalar kullanılmalıdır. Torbalar ağızına kadar doldurulmamalı, ağızları sıkıca bağlanmalı ve gerekli görüldüğü hallerde her bir torba yine aynı özelliklere sahip diğer bir torbaya konularak kesin sızdırmazlık sağlanmalıdır. Bu torbalar hiçbir şekilde geri kazanılmamalı ve tekrar kullanılmamalıdır. Tıbbi atık torbalarının içeriği hiçbir suretle sıkıştırılmamalı, torbasından çıkarılmamalı, boşaltılmamalı ve başka bir kaba aktarılmamalıdır. Tıbbi atık torbaları ağızları sıkıca bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan atık taşıma araçlarına yüklenmeli, toplama ve taşıma işlemi sırasında el veya vücut ile temastan kaçınılmalıdır. Atık torbaları asla elde taşınmamalıdır.
- Toplama ekipmanı, atığın niteliğine uygun ve atığın oluştuğu kaynağa en yakın noktada bulunur. Tıbbi atıklar hiçbir suretle evsel atıklar, ambalaj atıklar ve tehlikeli atıklar ile karıştırılmamalıdır.
- Hastanede atık oluştuğu birimden çıkar çıkmaz, Tıbbi Atık Yönetim Planına göre ve tanımlanan güzergah izlenerek atıkların taşınması için kullanılan asansörle geçici depo alanına ulaştırılmalıdır. Tıbbi atık torbaları ağızları sıkıca bağlanmış olarak ve sıkıştırılmadan atık taşıma araçlarına yüklenmeli, toplama ve taşıma işlemi sırasında direkt el veya vücut ile temastan kaçınılmalıdır. Tıbbi atıkların toplama-taşınma-

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ATIK TALİMATI

Doküman Kodu	Yayın Tarihi	Revizyon No	Revizyon Tarihi	Sayfa No
AY.TL.01	OCAK 2024	0	0	Sayfa 4 / 4

depolanma sürecinde torbaların patlama, delinme ve benzeri olaylarla içeriğinin etrafa saçılmaması için gereken maksimum özen gösterilmelidir. Kaza ile dökülme veya sızma olursa sıvı tıbbi atıklar uygun emici maddeler (talaş vb.) ile yoğunlaştırılarak tıbbi atık torbalarına atılmalıdır. Tıbbi atıkların yönetimiyle ilgili personele göreve başlamadan önce oryantasyon eğitimi verilmelidir. Her yıl rutin olarak hizmet içi eğitim verilir ve gerekli görüldüğünde bu eğitimler tekrarlanır. Yapılan eğitimler kayıt altında tutulmalıdır

4.4 ATIKLARI TOPLAMADA KULLANILACAK EKİPMAN:

Evsel atıkların taşınması, taşıma amacıyla kullanılacak araçlar:

- Evsel özellikteki atıkların, kaynağında uygun şekilde toplanıp geçici depolanma alanına götürülürken dayanıklı, sızdırmaz özellikte, sert plastikten imal edilmiş, tekerlekli, kulplu konteynirlerle taşınmasının sağlanması,

Ambalaj atıklarının taşınması, taşıma amacıyla kullanılacak araçlar:

- Yırtılmaya, taşımaya dayanıklı plastikten yapılmış poşetlerle taşınmasının sağlanması,

Tıbbi atıkların taşınması, taşıma amacıyla kullanılacak araçlar:

- Tıbbi atıkların kaynağında uygun şekilde toplanıp geçici depolanma alanına götürülürken dayanıklı sert plastikten imal edilmiş üzerinde görülebilecek büyüklükte "DİKKAT TIBBİ ATIK" ibaresi ile "Uluslararası Biyotehlike" amblemi bulunan turuncu renkli, tekerlekli, kulplu konteynirlerle taşınmasının sağlanması,

Tehlikeli atıkların taşınması, taşıma amacıyla kullanılacak araçlar:

- dayanıklı, kırılmaz, sızdırmaz kapaklı bidonlarda biriktirilerek taşınmasının sağlanması gerekmektedir. Her bir tehlikeli atık uygun atık koduyla etiketlenmelidir. Asla karıştırılmamalıdır.

4.5 GEÇİCİ DEPOLAMA ALANLARININ KULLANIMI VE ATIKLARIN DEPOLANMASI:

Atıkların geçici depo alanları; tıbbi atık ve evsel atık olmak üzere iki bölümden oluşur. Depo ve kapıları, içeriye herhangi bir hayvan, haşarat girmeyecek şekilde inşa edilmelidir. Geçici atık deposunun hacmi en az iki günlük atığı alabilecek boyutlarda olmalıdır. Deponun tabanı ve duvarları sağlam, geçirimsiz, mikroorganizma ve kir tutmayan, temizlenmesi ve dezenfeksiyonu kolay bir malzeme ile kaplanmalıdır. Depolarda yeterli aydınlatma ve pasif havalandırma sistemi bulunmalı ayrıca, sıcak bölgelerde depo özel olarak soğutulmalıdır.

Depo kapıları dışarıya doğru açılmalı veya sürgülü olmalıdır. Kapılar daima temiz ve boyanmış durumda olmalıdır. Tıbbi atıkların konulduğu bölmenin kapısı turuncu renge boyanmalı, üzerinde görülebilecek şekilde ve siyah renkli "Uluslararası Biyotehlike" amblemi ile siyah harfler ile yazılmış "Dikkat! Tıbbi Atık" ibaresi bulunmalıdır.

Atıklar bertaraf sahasına taşınmadan önce, 48 saatten fazla olmamak üzere bu depolarda bekletilir. Bekleme süresi, geçici atık deposu içindeki sıcaklığın 4°C'nin altında olması koşulu ile bir haftaya kadar uzatılabilir.

Temizlik malzemelerinin temizliği ve depolanması için ayrı bir bölme bulunmalıdır. Personel giysi ve ekipmanlar ayrı yerde temizlenir ve muhafaza edilir.

4.6 LİSANSLI ATIK TAŞICILARINA TESLİM EDİLMESİ:

Atıklar, belediye tarafından kontrollü şekilde toplanmakta ve kayıtları saklanmaktadır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN